

POLSKA W SCHENGEN — JUŻ MINAŁ ROK

Straż Graniczna dostosowała taktykę działania do nowych uwarunkowań prawnych i politycznych. Mimo ułatwień na granicy wewnętrznej, wynikających ze stosowania dorobku prawnego Schengen przez Rzeczpospolitą Polską, Straż Graniczna podejmuje działania, aby wysoki poziom bezpieczeństwa i porządku publicznego mógł być nadal zachowany – nie tylko na terytorium naszego kraju, ale również na rozszerzonym obszarze strefy Schengen.

STRAŻ GRANICZNA POLISH BORDER GUARD

Wydział Komunikacji Społecznej
Gabinetu Komendanta Głównego
Straży Granicznej
Oprac. graf.: Krzysztof Niemiec

POLSKA W SCHENGEN – JUŻ MINĄŁ ROK

HISTORIA

14 czerwca 1985 r. Rządy Belgii, Niemiec, Francji, Luksemburga i Niderlandów podpisały w Schengen – małym luksemburskim miasteczku – układ, który umożliwiał wszystkim obywatelom państw członkowskich swobodne przekraczanie granic wewnętrznych oraz swobodny przepływ towarów i usług. 19 czerwca 1990 r. kraje założycielskie zawarły Konwencję Wykonawczą do Układu z Schengen. Z czasem do sygnatariuszy układu dołączyły kolejne kraje.

Decyzją Rady z dnia 6 grudnia 2007 r. w sprawie pełnego stosowania przepisów dorobku Schengen w Republice Czeskiej, Republice Estońskiej, Republice Łotewskiej, Republice Litewskiej, Republice Węgierskiej, Republice Malty, Rzeczypospolitej Polskiej, Republice Słowenii i Republice Słowackiej z dniem 21 grudnia 2007 r. nastąpiło zniesienie kontroli osób na granicach wewnętrznych lądowych i morskich, a z dniem 30 marca 2008 r. także na granicach powietrznych.

W SCHENGEN

Od momentu przystąpienia Polski do Układu z Schengen Straż Graniczna związana została bezpośrednio zapisami art. 20 kodeksu granicznego Schengen (KGS), zgodnie z którym granice wewnętrzne pomiędzy państwami, stosującymi w pełni przepisy dorobku prawnego Schengen, mogą być przekraczane w każdym miejscu bez dokonywania odprawy granicznej osób, niezależnie od ich obywatelstwa. W rozumieniu KGS granicami wewnętrznymi są granice lądowe pomiędzy państwami członkowskimi oraz porty lotnicze i porty morskie obsługujące połączenia pomiędzy państwami Schengen.

Obywatele państw trzecich, podlegający obowiązkowi wizowemu, mogą podróżować po krajach obszaru Schengen na podstawie jednej wizy Schengen. Obywatele krajów trzecich, którzy posiadają ważny paszport oraz dokument pobytowy wydany przez jedno z państw członkow-

skich Schengen, mogą podróżować na podstawie tego dokumentu i nie muszą ubiegać się o wizę przy pobytach krótkoterminowych.

Państwa członkowskie mogą wymagać posiadania lub noszenia przy sobie dokumentów podczas pobytu na ich terytorium. Zniesienie kontroli na granicach wewnętrznych nie ma wpływu na przeprowadzanie kontroli bezpieczeństwa pasażerów w portach lotniczych.

ZADANIA STRAŻY GRANICZNEJ

Do zadań Straży Granicznej, po zniesieniu kontroli na polskich odcinkach wewnętrznej granicy UE, należy m.in.:

- 1) ujawnianie fałszerstw dokumentów uprawniających do wjazdu i pobytu na terytorium RP (oraz całej Wspólnoty Europejskiej),
- 2) realizacja czynności zleconych przez uprawnione organy krajowe oraz zagraniczne (w ramach Systemu Informacyjnego Schengen – SIS),
- 3) przeciwdziałanie wwozowi na terytorium kraju materiałów niebezpiecznych lub szkodliwych dla środowiska naturalnego (śmieci, odpady, materiały wybuchowe, materiały o zwiększonej radiacji itp.), których transportowanie wymaga spełniania szeregu norm i warunków bezpieczeństwa,
- 4) przeciwdziałanie przemytowi narkotyków i innych środków odurzających,
- 5) przeciwdziałanie wywozowi z Polski przedmiotów zabytkowych, wymagających zgody właściwych organów odpowiedzialnych za ochronę zabytków,
- 6) egzekwowanie na granicach wewnętrznych przestrzegania przez podróżnych przepisów dotyczących wwozu na terytorium RP towarów akcyzowych,
- 7) ochrona szlaków komunikacyjnych o szczególnym znaczeniu międzynarodowym przed przestępczością, której zwalczanie należy do właściwości SG,
- 8) stała gotowość do niezwłocznego i skutecznego wykonania zadania czasowego przywrócenia kontroli granicznej na granicach wewnętrznych.

Podstawową formą pełnienia służby przez placówki Straży Granicznej na odcinkach granicy wewnętrznej UE są odpowiednio wyposażone mobilne patrole, które mają za zadanie:

- 1) patrolowanie określonych obszarów (typowanych na podstawie analizy ryzyka i wyników prowadzonego rozpoznania),
- 2) legitymowanie osób (poszukiwania, realizacja czynności zleconych, ustalanie sprawców i świadków przestępstw i wykroczeń),
- 3) kontrolę środków transportu pod kątem spełnienia przez nie wymogów wynikających z przepisów ustawy o transporcie drogowym oraz ustawy Prawo o ruchu drogowym,
- 4) systematyczne lub okresowe kontrole miejsc publicznych, w których gromadzą się obywatele państw trzecich (targowiska, dworce kolejowe, giełdy), w celu kontroli legalności: pobytu, zatrudnienia oraz prowadzenia działalności gospodarczej,
- 5) podejmowanie czynności służbowych w stosunku do osób naruszających obowiązujący porządek prawny (w zakresie posiadanych przez Straż Graniczną kompetencji),
- 6) poszukiwanie rzeczy utraconych w wyniku przestępstwa, które mogą stać się przedmiotem transgranicznego przemieszczania,
- 7) udział w akcjach ratowniczych i przywracających porządek na określonych obszarach,
- 8) współpraca ze służbami i organami krajowymi oraz innych państw.

